

**DE
HAEMORRHOIDIB
US NONNULLA
EXPONIT
HIERONYMUS...**

Girolamo Avancini

DE
HAEMORRHOIDIBUS

NONNULLA EXPOUIT

DISSENTIENS AVANSONE

TIMONENSIIS E LINDPO

AD LAUREAM MEDICAM

OBTIHENDAM

PATAVII

TYPIS CARTALLIER

MDCCLXXXVI

Favaly

1

2

A
RAMILLO DE TONELLI

PATRIZIO TIRLER

QUESTO TENDE SACRO DE' SUOI STUDI

DEDICATA IL CUCINO

CERCAVO AVANZARE

IL DI

DI SUA LUCE IN MEDICINA

PERCHÉ FORSE A TUTTI PARRE

QUANTO EGLI TENERE LE DI LUI MOLTE VIRTÙ

ED ABBI IN FREGIO L'AMORE

DE HAEMORRHOIDIBUS.

Morbus communis haemorrhoidalis, quem levissimum nonnulli Medicinae cultiores autumant, cuique infirmum saepe auxilium concedunt, qui vero permulta et molestissima offert incommoda, permulta valet individua, gravissimaeque interdum linquit sequelae, argumentum mi praebere posse viam est, de quo dicam hac die, humanitate vestra, Professores praecclarissimi, benigne faveat.

Haemorrhoides vocantur intumescuntiae quaedam vaforum sanguiferorum ad anum tum sanguinem fluentes, tum ad hoc molimina tantum exhibentes, quarum causa proxima ex congestione in intestini recti extremitate repetenda est. Distinguntur in *caccae* et *fluentes*, in *internas* et *externas*.

Caccae sunt illae, quae nondum sanguinem emittunt, sed molestis tantummodo et cruciatibus segrum offendunt; *fluentes*, quae sanguinem tum et quando expunt: *internae* quae in

cave superiori recti intestini resident: exterrere, quas sphincteribus aut partibus eae circum ambientibus tantum inhaerent. Forma et magnitudo hujusmodi intumescendarum summo pere variet in variis aegris. Fluentes sanguine manant nunc flido, nunc florido, nunc nigro, denso, cocto etc. pro varia ratione ex quo venit indole, pro diverso quo in sacculis haemorrhoidalibus coarctabatur tempore, et pro variis circumstantiis, quas effusionem comitantur. Hinc cur nunc criticus, nunc symptomaticus, audist hic fluxus, et rarus ab indole mitis vel gravis, benignus vel malignus, gangrenosus dictas sint haemorrhoides. *Habituali* etiam evadere potest haec haemorrhagia et determinatis recurrere periodicis; denum *primaria* et *secundaria* esse potest, et *simplex* vel cum aliis morbis *conjuncta*.

Absque ulla interdum praegressa molestia haemorrhoidum apparitio observata fuit; et generaliter multiplicia saepe varia, tum localia, tum universalia praecedere consueverunt symptomata. Ad quae pertinet, capitis dolor, vertigo, tinnitus aurium, spirandi difficultas maxime a pasto, lassitudo, oscitatio, pandiculatio, cordis palpitatio, sudor post quolibet corporis motum paulo vehementiorem: anorexia, appetitus depravatus, dyspepsia, cardialgia, oris amaritudo, abdominis inflatio univexa vel partialis, ructus, horborigmi, alvus adstricta, dolores colici variis intestina-

rum portionibus respondentes. Hæc quoque referuntur sensus quidam plenitudinis, ardoris ac doloris ad lumbos et ad anam, et quasi guttat calidæ delibentis, pruritus ani, et glande, frequens mingendi et desidendi cupiditas, dysuria et stranguaria.

Hæc denum aliæ molestiæ vario modo et grada excruciantes, uti anxietas, oppressio, constrictionis sensus in variis abdominis præsertim locis, ac visceribus non sicut ac in lumbis, illis et coxis, unde et gressus et incensus difficultas augetur, et muscularum perturbata actio, aut stupor contingit, aut convulsivis motibus quasi agitantur, ac non nisi cum dolore et labore motus peraguntur. Pronum hinc est concipere affectionibus illis febrem non raro consociari, et universas œconomice animalis functiones perturbari ac lædi, ut omittamus incommoda, quæ tumores qualibet comitantur, præsertim si hæmorrhoides inflammatione laborent, priusquam sanguinis appareat profluvium. Fluxui utriusmodi præfere solet serosa, mucosæ materiei evocatio, quæ sæcum egestionem comitatur, aut conatus ad deponendum alvum subsequitur, vel interdum sponte ex ano stillat. Hæmorrhoides aliter nonnulli hunc fluxum vocaverunt.

Quod spectat vero ad hæmorrhoides fluentes, unde frequenter plurima ex memoratis symptomatibus ac molestiis, prout sanguis deijcitur, ex-

dem dicenda sunt; vario enim modo et adque-
ctu se præbet evacuatio sanguinis: et nunc ple-
ne jacta, nunc afflata, vel etiam paulatim et
nunquam intermissa ejectio, virium insigni sub-
sequenti collapsa, gravissimis, ut excedentes a-
liæ hæmorrhagiæ, ortum præbet effectibus.

Memoratis symptomatibus aliæ accedunt in
sequiori ætate, vaginæ nimirum pruritus, arder,
dolor, compressio, contractio, sub sequente non-
nunquam cum adjuncto sanguinis profluvio et
leucorrhœa. Interdum molestiæ intensiores cre-
dunt menstruum periodo, quorum sæpe vice-
rius est hæmorrhoidalis fluxus; aut in ea ætate
quæ evanescent, sicuti et in graviditatis novissimo
tempore.

Oncia quæ sanguinem ad arterias hæmorrhoi-
dalis impellere valent, et quæ refluxum per va-
nas impediunt inter causas hæmorrhoidum acci-
dentales recenseri merentur. Hinc stimuli intestino
recto vel partibus adjacentibus admodum, clysteres
irritantes, spirituosorum et aromaticorum abusus,
drastica, aloëtica, balnea calcatia, hirudines, pas-
santibus, conatus ad alvum ponendam, equitatio,
soccussio violenta, catharrus intestinorum, diæte-
teris, morbi uteri, vesicæ, vaginæ: suppressæ a-
liæ evacuationes, virus venereum, rheumaticum, ar-
thritica, herpetica affectio et similes. Facies in in-
testinis distans moventes, duræ, compactæ, duræ
sicca, cibi alterati, nuclei fractum, osacula sti-

malis, nimius in sella perforata incensus tot etiam hæmorrhoidum causas.

Disponant vero ad hunc morbum melancholia, vita laeta, inanes, otiosæ, pinguedo, plethoræ, aliorum fluxum habitudo et ortus e parentibus hæmorrhoidibus affectis; nec defuere qui, uti Delacroix, contagiosam hæmorrhoidibus indolem tribuere.

Non semper vero fluxus hujusmodi perniciosus haberi potest teste Hippocrate, qui illum interdum dicit plures alios morbos præcavere; ut non etiam amplectenda opinio illorum est, qui hæmorrhoides semper laudant; juvat enim vel nocet hic morbus pro hominis ætate, temperamento, vitæ genere, morbis ac symptomatibus, quæ vel eum præveniant vel comitantur. Hoc manifestum est quanti ad hunc interit attendere, ut morbi prognosis statui possit, circa quam nonnulla collegisse sufficiat ex veterum testimonio non minus quam ex diligenti recentiorum observatione excerpta. Et primo quidam notatum fuit nullam profecto rationem esse cur supervenientes hæmorrhoides in homini plethorico, bene nutrito, ætate et valitudine firmo infestas declaremus. Boni omnis inasper est si fluxus iste in illis morbis contingat, in quibus levamen a sanguine quocunque evacuatione expectatur. Morbi indoles cui hæmorrhoides superveniunt, et præcipue

subsequens levamen, utrum criticus aut symptomaticus sit fluxus judicabant. Utilitates vel noxae tum fluentium tum suppressorum praedicare haemorrhoidum a vasis quibus exoriantur prout scilicet ab externis vel internis procedant non datur; cognitio enim vasorum anatomica et ipsorum communicationum docet differentiam illam nihil assequi esse faciendam.

Interim sicuti a spontaneis haemorrhoidibus, aut ab iis quae naturae conatu et evidentiori aliqua causa excitatae sunt, non valde pertimescendum: haud tamen idem dici potest cum habitualis jam sit fluxus, isque repente aut arte, aut naturae vi soprimetur. Tum enim vel haemorrhagiae ex illis locis, et graves viscera non solum limi ventris, sed et pectoris et capitis congestiones, inflammationes, venosi affectus, et aliae permultae aegritudines, tum acutae tum chronicae in promptu sunt. Palam inde est multum interesse in indagandis morborum causis adscitari utrum haemorrhoides habitualiter aegrum vexaverint. Qui possit praestolari exitus in haemorrhoidibus caecis visa aut exploratione dignoscendis, ex harum numero magnitudine, sede, causis, inflammationis vehementia erudendum, unde ipsarum resolutio vel transitus in indurationem, suppurationem, ulcera, fistulas, sinus, gangraenam, haud ita difficile praenoscere datum erit.

Priusquam igitur Medicinae curationi haemor-

choidum manum dedat id bene perpendat utrum
 sint promouendae vel compescendae. Non certe
 ea ea sumus opinione fluxum hunc rictu esse ne-
 cessarium ac foeminis menstrua: » neque enim
 ait Galenus, omnium hominum est sanguinem
 his venis effundere, neque sanguis unquam,
 nisi in foemina secundum naturam excernit-
 ur. » Hinc si homo plethora laeoret, atque hae-
 morrhoidalem fluxum alias et saepe passus fue-
 rit, haud tamen curatio non semper in eo con-
 sistere debet ut depletio illa resciatur; siquidem
 quemadmodum si determinato tempore, caecis
 tumentibus haemorrhoidibus, aliaeque presenti-
 bus symptomatibus naturae molimen per hanc
 viam manifeste indicatur, convenit naturae at-
 que indicatum, hunc fluxum provocando; ita pa-
 riter indubium est sub diversis circumstantiis
 diæta, exercitationibus, venae sectionibus et coe-
 teris auxiliis et plethora tollere et ipsam prae-
 *pedire datum sit; ac propterea non solum licet
 interdum sed oportet haemorrhoidalem fluxum
 arceri. Natura vero haemorrhoidibus minime est
 assuetianda, in hoc enim casu non amplius con-
 cediatur fluxus suppressio quam discrimine certe
 adpareat. Propterea edamussim dixit Hippocra-
 tes de diuturnis haemorrhoidibus, non omnes
 curandas esse, sed unam servandam apertam

Haud tamen censendum est in diuturnis et
 habitualibus haemorrhoidibus, adeo generalem

eae carandem servandarum promovendarumque indicationem ac necessitatem ut nunquam fiat locus ipsarum curationi. Enimvero si causa ex qua haemorrhoidalis fluxus sustinetur, ejus generis sit, ut apta queat removeri autilia, an non praestabit eam penitus tollere, ut deinde compensetur fluxus, ex quo alia gignerentur incommoda? Debemus, si lubet, difficile hoc in caso esse judicium, omnia sedulo libranda, nec non perpendendos effectus ex ipso profluvia in oeconomia animali productos, et summam ideo requiri circumspectionem antequam aliquid certi statuitur. Hinc patet cur jure et De Haen illos arguat, qui ex apparentibus nonnullis symptomatibus, quae nunc haemorrhoides ipsae, nunc menses, alvi profusio, nunc renum, vesicae, aliorumque viscerum affectiones indicare possunt, adeo facile ad cogendum hunc fluxum naturam laxarent = sciet enim, inquit, Practicorum observata infortunia, quae abortu sunt his, qui medico cogente, haemorrhoidali redditi, demum hanc depletionem aut minus sufficientem, aut penitus habuerint oppressam.

Sententiam illorum, qui censent ideo tunc faciendum esse fluxum istiusmodi quod ater, lardus, densus venae portarum sanguis, strabillis viscerum, per hanc viam evacuat viscerum praesertim huius ventris affectionibus plurimis tollendis, ac praepediendis valere creditus ut ant-

timus; siquidem non semper directe ab ipsa portarum vena sanguinem fluere notum est, sicuti etiam ipse arterialis sanguis ex hæmorrhoidalium arteriarum extremitatibus, non secus ac in cæteris partibus dilatationem aut rupturam passim emittitur. Sane nullum est dubium ex applicatis hinc finibus venæ acque ac arteriæ sanari, et cum atro floridum sanguinem promovere. Adde quod melancholici, et hypochondriaci effectus maxime a solidorum, et præsertim a systematis nervosi vitio iubelescant, et foveantur; quo quidem in casu ex diu coacto hæmorrhoidali fluxu passim contrahenter segrotantes.

Quæ omnia nos edocuent talis reliquæ a finibus vaia, quæ anem circumdant summam sæpe utilitatem haberi, et expectari posse; sive tamen generis cuius; ut non adeo facile neque frequenter ab ipso nos falli sinamus, et sic ea negligant, quæ cæteroquin segrotantes ab hoc incommodo præcavere valent; alia enim natura præbet melius, alia aut valet subsidia ut morbis ac symptomatibus occurrat præter hanc evacuationem. Ex re quidem vix observari est, morbos eodem nunc hæmorrhoidibus, nunc uideribus, nunc purgatione aut diarræa iudicatos, nunc alio modo. Natura scilicet ipsa, cuius inclinationem continuo perspicere oportet, ea quandoque efficit, quæ ars nunquam suis valet. Ars itaque vel ex alia vena ducto sanguine; vel apud

auxilia, quibus tolluntur, aut emollescentur crassae, remouentur obstacula, auertatur stimulus, id consequi sine potest ut non recentes tantum, sed et ipsae distantes haemorrhoides abique salutis detrimento curentur, atque ab his homines redduntur homines.

Curae itaque quae haemorrhoidibus conueniunt in eo versari debet, ut primum causas auertantur unde productae facere et sustinentur. Plethoram venesectionibus, diacta tenui arctemus ac praepedimus; alio constrictae occurrunt enemata ex decoctionibus emmollientibus, addito ad opus butyro, oleo, melle nec non occispratica ex cassia, munda, tamarindorum pulpa, cremore tartari, aut olivarum vel amygdalarum dulcium oleo. Difficilis ac dolorifica ad induratas faeces deponendas nixus sedatur injectionibus ex butyro, oleo, lacte; nec spernenda sunt suppositoria ex eadem substantiis parata non minus quam ex saponis. Interim vero animi quies concilianda, corporis decubitus horizontalis et supinus, arctandae si quae sunt compressiones et ligan-cingula, eodemque temporis spatio tamentibus et inflammatis haemorrhoidibus balneum ex frigida vel acetatis plumbi in aqua admoendum et identidem renouandum. Aliis quoque plumbi et zinci praeparata commendata fuerunt, quae spectant peroxydum plumbi album et rubrum, sulphas zinci, oxydum zinci sublimatum. Lan-

des quoque obtinere cataplasmata ex foliis nicotianae tabaci, non secus ac potius et injectiones ex eorum infuso, ut nihil dicamus de digitali purpurea, cujus infusionem a cl. R. Rubini commendatam legimus, et de multis aliis pharmacis, quae pro indicationum varietate locum habere possunt.

Si autem vehemens admodum sit intumescens tum haemorrhoidum inflammatio, si calor, ardor, dolor ingens pulsatilis varet ab attactu et constatibus ad egerendum alvum, aliisque corporis moribus exasperandis summo, praesto sint venae-sectiones, demulcentia, temperantia, diluentia, remedia; cataplasmata emollientia ex malva, althea, parietaria, ex pulpa pomorum dulcium, vel mica panis cum lacte mixta, similibus applicanda, neque pro re nata anodyna consocianda. Cataplasmata ex foliis hyosciami non spernenda utilitatis tunc sunt. Plurimum profuisse ad temperanda symptomata et leniendos dolores frequenter observatum fuit applicationem foliorum lactucae cactorum, quibus addi possunt folia hyosciami.

Quod si haec omnia levandis incommodis paria non sint, turgentem sanguine haemorrhoides reserendas. Id aquae calidae vaporibus obtineatur, secus hyruidinas ipsis applicantur, cum vero frequenter tenaces factae tumorum haemorrhoidalem membranae hyruidinum morsu resci-

16

stant, ex quibus major tunc irritatio sequeretur, lancetis ope sperni possunt tumores, e quibus collectas educatur sanguis et graviores molestiae praepediantur. Cum prolapsus intestini recti facile cum haemorrhoidibus incedat summoque curandum est ut statum illius repositio locum habeat vel manus auxilio vel adstriagentibus caute admotis, utque status firmus sit.

Quam non minus gravibus perturbatis symptomatibus, quam nimis saepe recurrenti ac contumaci sanguinis ex haemorrhoidibus rasis evacuationi ortum praebet haemorrhoidum internarum decensus, quo fit, ut inter ani sphincteres non raro compressae strangulentur nec semper ipsarum in anum regressionem, qui certe tentandus est prius digito ipsis repositis vel inunctionibus ex oleo, butyro, albumine avorum obtinere fas sit; curatio ut sit radicalis haec in casibus nonnisi ex haemorrhoidum resectione suspicanda est, cui ipsarum legaturam non esse praefereendam docent artis Magistri. Id quoque censendum de haemorrhoidibus externis, quae quodcumque caeteris auxiliis refractariae, gravibus pertinacibusque vexare pergunt incommoda. Cauterii actus illa oris a veteribus commendatus nunc pene exolevit. Coeterum therapia huiusmodi ad chirurgicam provinciam potius spectat.

Quotiescumque ex nimis sanguinis jacturae periculum imminet, parabit haemorrhagiae fre-

num imponere, venesectionibus in brachio institutis, cucurbitulis dorso applicitis, tepentibus ad brachia fotibus et frictionibus, diæta et frequenti subacidi potus administratione. His premissis nec valentibus accedant frigidi ad anum, perinaeum, nates nec non gelidi potus ex aqua cum aceto remixta; potus et injectiones in anum ex decoctionibus corticis peruviani, quercus, additis argentissimo in casu alumina, acido sulphurico, aqua stypticis; spongiæ et pessuris hinc modice, aut pulveribus adstringentibus inspersis in anum introducuntur, ut prætereamus succum plantagine, urticæ et similium, itque epithemata ex recentibus harum herbarum foliis contusis, aliisque permixtis, quæ pro opportunitate vel in aliorum defectu utilitate certe non carent. Internis interim propinquantur serum lactis tamarindatum, et succi inspissati subacensium vegetabilium, et etiam decoctio peruviani corticis, aut ejus tinctura aquosa. Inutile est admonere causas omnes hæmorrhagiæ faventes evitare oportere.

Coercito fluxu expedit effectibus ac symptomatibus reliquis corrigendis ac removendis incumbere. Quæ vero varia summopere esse possunt neque ad certam classem reducenda, et pro variis indole variè curanda. Consideratio igitur peculiarium phaenomenorum, atque cognitio singularum agendi modus tempus et opportunitatem administrationi indicabunt.

THESES DEPENDENDAE.

I.

Amor maxima evolutionis humanarum facultatum causa.

II.

Musicae vocalis exercitium moderatum in aphonia ab organorum vocalium debilitate maxime prodest.

III.

Pulmonum tubercula non semper a phlogosi pendent.

IV.

Convulsionem infantum perraro indolis sunt uterque nervosae.

V.

Dynamis a materia, materies a dyname nullo modo se junctae considerari possunt.

VI.

Vera et essentialis inter contagium et epidemiam differentia in praxi determinari nequit.

VII.

Non omnis literas philogisticus.

VIII.

Morbos praevenire melius quam morbos curare.

IX.

Nallum valens jure meritoque esse tuncisi mortem, lethale declarari potest.

X.

Medicina, quam peculiarem dicant omnium difficillima, sed omnium variorum.

XI.

Timor mortis Medico semper indignus.

XII.

In ambage dum versatur Medicus circa quodlibet praxeos momentum, experientiae semper potius quam ratiocinationi fidem habere debet.

